

CO TO SĄ NIEDOZWOLONE POSTANOWIENIA UMOWNE?

Gwałtowny wzrost podaży towarów i usług na rynku, masowość i powtarzalność zawieranych umów zrodziły praktykę posługiwania się przez przedsiębiorców typowymi umowami, które określa się mianem wzorców umów. Wzorce umów stanowią pewien paradoks. Będąc z jednej strony przejawem swobody umów, stały się jednocześnie jej ograniczeniem. Ograniczenie to odnosi się do umów zawieranych z udziałem konsumentów, których rolę w stosunku umownym zredukowano do poziomu „tak” lub „nie” wobec propozycji zawarcia umowy opartej na gotowym wzorcu. W umowach tego rodzaju nie ma miejsca na indywidualne uzgadnianie treści poszczególnych postanowień. Ten fakt stanowi realne zagrożenie interesów konsumentów.

Przepis art. 385³ Kodeksu cywilnego zawiera przykładowy wykaz klauzul, co do których istnieje domniemanie abuzywnego charakteru. Zawarty w nim katalog nie ma charakteru zamkniętego. Są to tzw. „szare klauzule”. Jeżeli postanowienie umowne (np. w umowie, regulaminie) ma charakter abuzywny, wówczas nie wiąże konsumenta. Klauzule tzw. „czarne” umieszczane są w specjalnym rejestrze prowadzonym przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie prawomocnych orzeczeń sądu. Rejestr ten jest jawny i tym samym dostępny na stronie internetowej www.uokik.gov.pl.